

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 488/2020-42

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. novembra 2020 v senáte zloženom z predsedu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu o ústavnej sťažnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného advokátskymi kancelármi KRION Partners s. r. o., Palisády 50, Bratislava, v mene ktorej koná jej konateľ a advokát JUDr. Mário Kluka, LL.M., a JANÍČEK LEGAL s. r. o., Kominárska 2, 4, Bratislava, v mene ktorej koná jej konateľ a advokát JUDr. Vladimír Janíček, LL.M., ktorou namieta porušenie svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Levice v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 63/2017 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 6 C 301/2009), postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Co 114/2017 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 5 Co 336/2013) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cdo 150/2016, takto

r o z h o d o l :

1. Právo [REDAKOVANÉ] na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Levice v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 63/2017 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 6 C 301/2009) a postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom

pod sp. zn. 12 Co 114/2017 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 5 Co 336/2013) porušené bolo.

2. Okresnému súdu Levice prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 63/2017 konal bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré je mu Okresný súd Levice povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré je mu Krajský súd v Nitre povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Okresný súd Levice a Krajský súd v Nitre sú povinné spoločne a nerozdielne nahradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 675,43 € (slovom šesťstosedemdesiatpäť eur a štyridsaťtri centov) na účet jeho právnej zástupkyne advokátskej kancelárie KRION Partners s. r. o., Palisády 50, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. marca 2020 osobne doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátskymi kancelárkami KRION Partners s. r. o., Palisády 50, Bratislava, v mene ktorej koná jej konateľ a advokát JUDr. Mário Kluka, LL.M., a JANÍČEK LEGAL s. r. o., Kominárska 2, 4, Bratislava, v mene ktorej koná jej konateľ a advokát JUDr. Vladimír Janíček, LL.M.,

ktorou namieta porušenie svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Levice (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 63/2017 [pôvodne vedenom pod sp. zn. 6 C 301/2009 (ďalej aj „napadnuté konanie okresného súdu“)], postupom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Co 114/2017 [pôvodne vedenom pod sp. zn. 5 Co 336/2013 (ďalej len „napadnuté konanie krajského súdu“)] a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cdo 150/2016 (ďalej len „napadnuté konanie najvyššieho súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ je stranou v napadnutom konaní vedenom okresným súdom v procesnom postavení žalovaného, proti ktorému sa žalobcovia [REDACTED] a [REDACTED] zastúpení Slovenským pozemkovým fondom domáhajú určenia, že [REDACTED] a [REDACTED] sú vlastníkami nehnuteľnosti presne špecifikovanej v žalobe, ktorá je v správe Slovenského pozemkového fondu.

3. Sťažovateľ argumentuje, že sa domáha preskúmania napadnutých konaní vedených okresným súdom, krajským súdom a najvyšším súdom z dôvodu, že „*trvajú neprimerane dlho bez ohľadu na výskyt prípadných prieťahov, ktoré sa však tiež v konaní vyskytli. Podľa ustálenej judikatúry ESLP... je potrebné zohľadňovať/posudzovať celkovú dĺžku jednotlivého konania (nielen samotné prieťahy), a to aj v prípade, ak konanie prebehlo na súdoch viacerých stupňov a konanie ku dňu rozhodnutia Ústavného súdu SR už neprebieha na súde toho stupňa.*“.

4. Sťažovateľ poukazuje aj na judikatúru ústavného súdu (III. ÚS 506/2017, I. ÚS 170/2017, III. ÚS 728/2017 a I. ÚS 287/2018), v ktorej sa ústavný súd vyjadruje ku komplexnému preskúmaniu celkovej dĺžky napadnutého konania pred súdmi všetkých inštancií.

5. Okresný súd je podľa sťažovateľa nečinný, pričom napadnuté konanie je pred ním neprimerane dlhé, keďže trvá viac než 5 rokov. S prihliadnutím na predmet napadnutého konania je sťažovateľ toho názoru, že na podklade konkrétnych okolností nejde o vec právne ani skutkovo zložitú. Svojím správaním pritom sťažovateľ nezapríčinil vznik zbytočných prietáhov. Zúčastňoval sa pojednávani „*aj osobne aj prostredníctvom svojho právneho zástupcu. Požiadal iba jedenkrát o odročenie pojednávania z dôvodov, ktoré vznikli na strane svojho právneho zástupcu. Toto odročenie nemalo zásadný vplyv na predĺženie dĺžky konania.*“.

6. Neprimerane dlhé je podľa sťažovateľa aj napadnuté konanie vedené krajským súdom, keďže trvalo viac než 4 roky. Sťažovateľ zdôrazňuje, že pri prejednávaní jeho veci sa musí prihliadať aj na povahu a význam veci pre sťažovateľa, pričom v konkrétnych okolnostiach je spochybňované jeho vlastnícke právo a jeho dispozícia s nehnuteľnosťou je obmedzená. Svojím správaním sťažovateľ neprispel k vzniku zbytočných prietáhov, pričom je zrejmé, že krajský súd bol v napadnutom konaní neefektívny, keďže „*rozsudok KS NR bol zrušený pre spôsob, akým KS NR vyslovil prípustnosť dovolania proti svojmu rozsudku, ktorý znemožnil preskúmanie správnosti riešenia právnej otázky zásadného významu.*“.

7. Porušenie práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní sťažovateľ odôvodňuje celkovou dĺžkou konania vo veci, ktorá predstavuje viac ako 10 rokov, pričom definitívne ukončenie je v nedohľadne.

8. Na podklade uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom tak, že vysloví porušenie práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, postupom krajského súdu v napadnutom konaní a postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní a okresnému súdu prikáže, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 63/2017 konal bez zbytočných prietáhov. Sťažovateľ súčasne požaduje priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 3 600 € od okresného súdu, v sume 3 200 € od krajského súdu a v sume 900 € od najvyššieho súdu. Sťažovateľ zároveň

žiada priznanie náhrady trov konania v sume 450,28 €, ktorú sú najvyšší súd, krajský súd a okresný súd povinné vyplatiť spoločne a nerozdielne.

9. Sťažovateľ požaduje priznanie primeraného finančného zadosťučinenia z dôvodu, že proti nemu zo strany konajúcich súdov dochádza *„k pocitom bezmocnosti, ako aj dlhotrvajúcim pocitom vnútornej úzkosti, strachu a márnosti z nespravodlivosti a z nemožnosti včasného a účinného uplatnenia svojich práv v súdnom konaní, ako aj k strate viery v spravodlivosť a strate dôvery v základné princípy každého právneho štátu, akými sú napr. princíp právnej istoty.“*.

II.

Procesný postup ústavného súdu, vyjadrenia okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu k ústavnej sťažnosti a replika sťažovateľa

10. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 488/2020-14 z 13. októbra 2020 ústavnú sťažnosť sťažovateľa prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedu najvyššieho súdu, predsedu krajského súdu a predsedu okresného súdu na vyjadrenie k ústavnej sťažnosti a oznámenie, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predseda najvyššieho súdu prípisom č. k. KP 3/2020-508, Cpj 160/2020 z 29. októbra 2020 (ďalej len „prípis z 29. októbra 2020“), predseda krajského súdu prípisom sp. zn. Spr 1111/20 z 3. novembra 2020 (ďalej len „prípis z 3. novembra 2020“) a predseda okresného súdu podaním sp. zn. Spr 1022/20 z 30. októbra 2020 (ďalej len „prípis z 30. októbra 2020“) ústavnému súdu oznámili, že súhlasia s upustením od ústneho pojednávania o ústavnej sťažnosti.

11. Predseda okresného súdu v prípise z 30. októbra 2020 k vecným argumentom sťažovateľa uviedol, že po právnej, ako aj skutkovej stránke ide o zložitý spor *„s rozsiahlejším spisovým materiálom, predmetom ktorého je určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. V danom konaní bolo potrebné vypočuť viacerých svedkov a to aj prostredníctvom dožiadaného súdu, pričom žalovaný bol vo výkone trestu a bolo potrebné zabezpečiť jeho účasť na pojednávaní prostredníctvom UZVJS. Zároveň súd*

musel rozhodovať o zmene žaloby z dôvodu procesného návrhu žalobcu, ako aj ozrejmiť sporné tvrdenia strán sporu. Okrem toho, niektoré pojednávania na okresnom súde boli odročené z dôvodu žiadosti žalovaného – sťažovateľa, čím prispel k predĺženiu konania na prvoinštančnom súde.“.

11.1 Predseda okresného súdu považuje ústavnú sťažnosť za nedôvodnú. Podľa jeho názoru okresný súd konal v napadnutom konaní plynulo, pričom určité obdobia nečinnosti, ku ktorým došlo, nemožno charakterizovať ako zbytočné prietahy, a to s prihliadnutím na predmet sporu, ako aj správanie strán v spore. Vec bola podľa predsedu okresného súdu právoplatne skončená vydaním meritórneho rozhodnutia odvolacieho súdu v roku 2016. Sťažovateľ, resp. jeho právny zástupca spôsobil predĺženie napadnutého konania.

11.2 Prílohou vyjadrenia predsedu okresného súdu bolo stanovisko zákonnej sudkyne konajúcej vo veci sťažovateľa, z ktorého vyplýva, že jej vec bola ako zákonnej sudkyňi pridelená 6. mája 2020, pričom v napadnutom konaní bol nariadený termín pojednávania na 20. november 2020. Ku skutočnostiam uvádzaným sťažovateľom sa zákonná sudkyňa nevyjadřila.

12. Predseda krajského súdu v prípise z 3. novembra 2020 v podstatnom konštatoval, že ponecháva na úvahu ústavného súdu, či zo strany krajského súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu sťažovateľom označeného práva zaručeného dohovorom. Zároveň však zdôraznil, že *„dĺžka odvolacieho konania bola výrazne ovplyvnená objektívnymi príčinami, spočívajúcimi v nadmernej pracovnej zataženosti súdu, ako i dlhodobej 6 mesačnej práceneschopnosti predsedníčky senátu (6.11.2017 – 31.5.2018). S ohľadom na tieto skutočnosti ju tak nemožno označiť za neprimeranú, súc si vedomý i judikatúry ústavného súdu v tomto smere (napr. I. ÚS 127/04, II. ÚS 311/06).“.*

13. Predseda najvyššieho súdu v prípise z 29. októbra 2020 konštatoval, že napadnuté konanie sa na najvyššom súde viedlo od 25. júla 2016, keď predmetný spis najvyššiemu súdu na rozhodnutie o dovolaní napadol. O dovolaní najvyšší súd rozhodol 31. júla 2017, pričom v auguste 2017 bol spis vrátený okresnému súdu. Predseda najvyššieho súdu na podklade uvedených skutočností zdôrazňuje, že napadnuté konanie trvalo na najvyššom súde približne 12 mesiacov, *„ani vyhotovenie rozhodnutia netrvalo dlhšie ako umožňuje*

zákonná lehota. V prvom rade považuje najvyšší súd za potrebné uviesť, že predmetné dovolacie konanie sa skončilo pred viac ako troma rokmi, a teda právna neistota z pohľadu dovolacieho súdu bola voči sťažovateľovi odstránená. Navyiac sťažovateľ vôbec nevyvetlil dodržanie lehoty podľa § 124 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde SR.“.

13.1 Samotnú dĺžku napadnutého konania, ktorá predstavovala 12 mesiacov, nepovažuje predseda najvyššieho súdu za neprimeranú „vzhľadom na vtedajšiu zaťaženosť senátov Občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR. V danom období boli senáty najvyššieho zavalené množstvom práce, ktorú bolo nevyhnutné vybaviť, napr. v roku 2015 bolo do každého zo senátov Občianskoprávneho kolégia predložených viac ako 1300 vecí/dovolání, o ktorých zákonite bolo potrebné rozhodnúť pred vybavením predmetnej veci, keďže boli v poradi skôr. V zložitejších civilných veciach v danom období sa v dovolacom konaní na najvyššom súde vyskytovala podobná dĺžka konania bežne.“.

13.2 V závere svojho stanoviska predseda najvyššieho súdu akcentuje aj tú skutočnosť, že sťažovateľ nevyužil právne prostriedky nápravy a v zmysle § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) nepodal predsedovi najvyššieho súdu sťažnosť, ktorou by zbytočné prietahy v napadnutom konaní namietal.

13.3 Na podklade uvedených skutočností predseda najvyššieho súdu požaduje, aby ústavný súd ústavnú sťažnosť zamietol ako nedôvodnú.

14. Ústavný súd vyzval 10. novembra 2020 sťažovateľa, aby zaujal stanovisko k vyjadreniam obsiahnutým v prípisoch z 29. a z 30. októbra 2020 a z 3. novembra 2020.

Sťažovateľ prostredníctvom právneho zástupcu v podaní doručenom ústavnému súdu 18. novembra 2020 uviedol nasledujúce skutočnosti.

14.1 K stanovisku predsedu okresného súdu sťažovateľ uvádza, že s ním nesúhlasí. Podľa jeho názoru prejednávaná vec nie je skutkovo ani právne zložitá. Ide o vec, ktorá patrí do bežnej agendy všeobecných súdov. V konkrétnostiach zdôrazňuje, že „výsluchy svedkov sa diali priebežne a počet svedkov nemal vplyv na celkovú dĺžku konania. K zrušeniu pojednávania došlo dvakrát na strane súdu alebo žalobcu. Okrem toho, medzi pojednávaním zo dňa 11.10.2010 a 02.11.2011 uplynulo dvanásť mesiacov. Za zmenu procesného návrhu žalobcu nemôže niesť zodpovednosť sťažovateľ, pretože vystupoval

na strane žalovaného. Stanovisko OS LV sa vôbec nevyjadruje k obdobiu po vrátení veci Krajským súdom v Nitre uznesením spis. zn. 12Co/114/2017, kedy bol spis vrátený Okresnému súdu Levice v apríli/máji 2019. Stanovisko OS LV nedáva odpoveď na otázku, prečo Okresný súd Levice bol vo veci nečinný od apríla/mája 2019 do 24.08.2020, t. j. min 14 mesiacov, kedy vytyčil pojednávanie. Nepredloženie plnomocenstva k dovolaciemu konaniu malo zanedbateľný vplyv na dĺžku konania.“. Podľa sťažovateľa okresný súd nezaujal stanovisko k argumentácii napádajúcej celkovú dĺžku napadnutého konania, ktorá je zjavne neprimeraná. Z uvedeného dôvodu uzatvára, že stanovisko okresného súdu žiadnym spôsobom dôvodnosť ústavnej sťažnosti nevyvrátilo.

14.2 Ani stanovisko krajského súdu podľa sťažovateľa nerozporuje dôvodnosť ústavnej sťažnosti, ale iba poukazuje na objektívne príčiny neprimeranej dĺžky konania. Sťažovateľ v tejto súvislosti uvádza, že personálne či organizačné problémy konajúceho súdu nemôžu mať v zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu (III. ÚS 14/2000 alebo I. ÚS 527/2015) vplyv na posúdenie toho, či došlo k neprimeranej dĺžke konania.

14.3 K stanovisku najvyššieho súdu sťažovateľ konštatuje, že sa zameriava výlučne na dovolacie konanie, hoci sťažovateľ v ústavnej sťažnosti upozornil na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), podľa ktorej konania v jednej a tej istej veci na rôznych stupňoch súdnej sústavy nemožno chápať izolovane, a preto je potrebné preskúmať celkovú dĺžku konania.

14.4 K námietke týkajúcej sa dodržania lehoty podľa § 124 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažovateľ poukazuje na to, že túto otázku implicitne už vyriešil ústavný súd v uznesení o prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie v celom rozsahu. Okrem uvedeného sťažovateľ poukazuje aj na to, že výklad lehoty na podanie ústavnej sťažnosti vo veci zbytočných priesťahov podaný najvyšším súdom by nevyhnutne znamenal, že sťažovateľ by mohol napadnúť pred ústavným súdom iba konanie pred všeobecným súdom, ktoré v čase podania ústavnej sťažnosti prebieha. Sťažovateľ by tak nemohol namietať proti celkovej dĺžke konania pred všetkými všeobecnými súdmi konajúcimi vo veci, čo je v rozpore s judikatúrou ESLP.

14.5 Pokiaľ ide o sťažnosť podľa príslušných ustanovení zákona o súdoch, podľa sťažovateľa nejde v zmysle judikatúry ESLP o účinný právny prostriedok nápravy.

Ani predseda najvyššieho súdu sa podľa názoru sťažovateľa nevyjadruje k celkovej dĺžke napadnutého konania, ktorá v súčasnosti presahuje obdobie 11 rokov. Ani stanovisko najvyššieho súdu preto podľa názoru sťažovateľa nevyvrátilo dôvodnosť ústavnej sťažnosti.

14.6 V závere svojho vyjadrenia sťažovateľ ústavnému súdu oznámil, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania vo veci. Prílohou vyjadrenia sťažovateľa doručeného 18. novembra 2020 bolo vyčíslenie náhrady trov konania, ktoré si sťažovateľ uplatňuje v konaní pred ústavným súdom v celkovej sume 675,43 €.

15. Na podklade oznámení predsedu okresného súdu, predsedu krajského súdu a predsedu najvyššieho súdu (bod 10 tohto nálezu) a oznámenia sťažovateľa (bod 14 tohto nálezu) ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde so súhlasom účastníkov konania upustil od ústneho pojednávania vo veci ústavnej sťažnosti, keďže dospel k záveru, že od prípadného pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

16. Podľa čl. 124 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon o ústavnom súde.

17. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

IV.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

18. Predmetom konania pred ústavným súdom je posúdenie, či postupom okresného súdu v napadnutom konaní, postupom krajského súdu v napadnutom konaní a postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní došlo vo vzťahu k sťažovateľovi ako strane v spore k porušeniu jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

19. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom tohto práva je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

20. Priznanie práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (m. m. II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník (strana sporu) obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza v konkrétnych podmienkach vnútroštátneho zákonodarstva najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). V zmysle čl. 17 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“ a v zmysle § 157 ods. 1 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“.

21. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08). Za neefektívnu činnosť, ktorá môže zapríčiniť porušenie práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote sa považuje aj nesprávna, resp. nesústredená činnosť všeobecného súdu (m. m. II. ÚS 33/99).

22. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania (resp. strany v spore) a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

23. Z judikatúry ústavného súdu však vyplýva tiež to, že v prípade extrémnych prietahov (prietahy, ktoré možno počítať v desiatkach rokov) už uvedené faktory strácajú význam, pretože ani právne či skutkovo najnáročnejšie spory nesmú trvať takú dlhú dobu, keďže tá predstavuje podstatnú časť ľudského života. Ústavný súd už mnohokrát vyslovil, že „oneskorená spravodlivosť je odmietnutou spravodlivosťou“ (pozri nález sp. zn. II. ÚS 17/2019, bod 32 a tam citované rozhodnutia) a že dĺžka konania počítaná v desiatkach rokov je z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľná a už sama osebe je spôsobilým dôvodom na vyslovenie porušenia základného práva účastníka takého konania, resp. strany v spore na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 52/01, I. ÚS 582/2015, III. ÚS 169/2017, II. ÚS 17/2019).

24. Európsky súd pre ľudské práva v obdobných prípadoch konštatoval, že vo výnimočných prípadoch môže byť príliš dlhé trvanie súdneho konania považované za zásah do práva na prístup k súdu a neodôvodnená absencia konečného rozhodnutia

počas obzvlášť dlhého obdobia môže predstavovať až odmietnutie spravodlivosti (rozsudok vo veci Vassilios Athanasiou a ďalší proti Grécku z 21. 12. 2010, č. 50973/08, § 52).

25. V konkrétnych okolnostiach prejednávanej veci predstavuje celková dĺžka napadnutých konaní vedených pred okresným súdom, krajským súdom a najvyšším súdom takmer 11 rokov (vec napadla okresnému súdu 2. decembra 2009, pričom dosiaľ nie je právoplatne skončená). Takéto extrémne dlhé konanie zo strany všeobecných súdov konajúcich v danej veci *prima facie* odôvodňuje vyslovenie porušenia práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote vo vzťahu k strane, ktorá je subjektom takéhoto konania. Uvedená skutočnosť bola dôvodom, pre ktorý ústavný súd nezahrnul podrobný spisový prehľad procesných úkonov do samotného meritórneho rozhodnutia, ale v ďalšom poukazuje na relevantné skutočnosti podstatné pre rozhodnutie vo veci ústavnej sťažnosti.

26. Pre úplnosť ústavný súd zdôrazňuje, že vo veci sťažovateľa okresný súd rozhodol prvýkrát meritórnym rozsudkom č. k. 6 C 301/2009-486 z 19. apríla 2013 (ďalej len „rozsudok z 19. apríla 2013“). O odvolaní proti rozsudku okresného súdu z 19. apríla 2013 rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 5 Co 336/2013 z 13. mája 2015 (ďalej len „rozsudok z 13. mája 2015“). Najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Cdo 150/2016 z 31. júla 2017 (ďalej len „uznesenie z 31. júla 2017“) zrušil rozsudok krajského súdu z 13. mája 2015 a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Krajský súd následne vo veci rozhodol uznesením č. k. 12 Co 114/2017-486 z 19. februára 2019 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie. Vec žaloby nie je do času rozhodnutia ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľa právoplatne skončená.

IV.1 Právna a faktická zložitosť veci

27. Predmetom napadnutého konania vedeného okresným súdom je rozhodovanie vo veci určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Obdobné spory tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov a k tejto problematike existuje v zásade

ustálená judikatúra všeobecných súdov, a preto vec žaloby o určenie vlastníckeho práva ústavný súd nepovažuje z právneho hľadiska za zložitú (m. m. I. ÚS 272/2017).

28. Vyššiu mieru faktickej zložitosti prejednávanej veci odôvodňuje skutočnosť, že stranami v spore v procesnom postavení žalobcov sú osoby, ktorých pobyt nie je známy a ktoré sú v príslušnom napadnutom konaní zastúpené Slovenským pozemkovým fondom, ako aj to, že žalobca sa nachádzal vo vyšetrovacej väzbe, resp. vo výkone trestu odňatia slobody. Uvedené skutočnosti si totiž zo strany okresného súdu vyžadovali výkon viacerých procesných úkonov formou dožiadaní adresovaných príslušným orgánom na účely osobnej identifikácie žalobcov, ako aj zabezpečenia výsluchu sťažovateľa z dôvodu, že sa nachádzal v ústave na výkon väzby, resp. v ústave na výkon trestu odňatia slobody so sídlom mimo územia príslušného obvodu okresného súdu. Vyššiu mieru faktickej zložitosti prejednávanej veci odôvodňuje aj nevyhnutnosť zisťovania miesta pobytu svedkov, ako aj zabezpečenie ich výsluchu dožiadanimi. V tomto kontexte ústavný súd poukazuje aj na totožné skutočnosti uvádzané predsedom okresného súdu uvedené v bode 11 tohto nálezu, s ktorými sa stotožňuje.

IV.2 Správanie subjektu (strany sporu)

29. Pri preskúmvaní kritéria správania sťažovateľa ako subjektu napadnutého konania v procesnom postavení žalovaného ústavný súd konštatuje, že prehľad procesných úkonov vykonaných v napadnutom konaní odôvodňuje záver, že k predĺženiu napadnutého konania prispel čiastočne aj sťažovateľ svojím správaním. V tomto kontexte ústavný súd poukazuje na vyjadrenie predsedu okresného súdu obsiahnuté v bode 11 tohto nálezu, z ktorého vyplývajú skutočnosti spočívajúce v odročení pojednávania nariadených na okresnom súde z dôvodov na strane sťažovateľa, s ktorými sa stotožňuje. V konkrétnostiach ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že neúčast' sťažovateľa na pojednávani nariadenom na 8. marec 2010 nebola zo strany sťažovateľa ospravedlnená riadnym spôsobom (zdokladovaná relevantným spôsobom), a to ani na výzvu okresného súdu z 15. marca 2010. Okrem toho k zrušeniu termínu pojednávania nariadeného na 28. jún 2010 došlo z dôvodu prevzatia právneho zastupovania sťažovateľa v krátkom čase pred pojednávaním, čo ústavný súd hodnotí s prihliadnutím na časové hľadisko,

v rámci ktorého k právnemu zastúpeniu došlo, ako účelové správanie sťažovateľa vedúce k zrušeniu nariadeného termínu pojednávania. Uvedené skutočnosti prispeli k predĺženiu napadnutého konania vedeného okresným súdom, obdobne ako aj pasívnejší prístup sťažovateľa k samotnému prejednaniu jeho záležitosti. Sťažovateľ síce vystupuje v procesnom postavení žalovaného, a teda nie je pánom sporu, neznamená to však, že by si jeho procesná pozícia nevyžadovala aktívny prístup ku konaniu, ako aj k efektívnej súčinnosti pri realizovaní jednotlivých úkonov súdu, keďže záujmom nielen žalobcu, ale aj žalovaného musí byť odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa obe strany pred meritórnym rozhodnutím všeobecného súdu nachádzajú. V tomto kontexte ústavný súd uvádza, že sťažovateľ bol zo strany okresného súdu vyzvaný na vyjadrenie sa k žalobe výzvou doručenou mu 15. decembra 2009, na túto však v stanovenej lehote nereagoval a svoje stanovisko k žalobe predložil prvýkrát až 31. októbra 2011 (teda po takmer dvoch rokoch).

30. S poukazom na už uvádzané predmetné skutočnosti ústavný súd konštatuje, že k predĺženiu napadnutého konania došlo aj zo strany samotného sťažovateľa. Na už uvedené skutočnosti preto ústavný súd prihliadal pri rozhodovaní o sume priznaného primeraného finančného zadosťučinenia.

IV.3 Postup okresného súdu v napadnutom konaní, postup krajského súdu v napadnutom konaní a postup najvyššieho súdu v napadnutom konaní

31. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prierahom, bol postup okresného súdu, postup krajského súdu a postup najvyššieho súdu.

Postup okresného súdu v napadnutom konaní

32. Ústavný súd identifikoval v postupe okresného súdu v napadnutom konaní po opätovnom vrátení veci krajským súdom (máj 2019) dlhšie obdobie absolútnej nečinnosti v trvaní viac ako roka, a to od augusta 2019, keď bola zo strany okresného súdu

vykonaná lustrácia osôb – svedkov, až do novembra 2020, keď sa vo veci uskutočnilo pojednávanie.

33. Okrem uvedeného celková doba konania len na súde prvej inštancie predstavuje obdobie takmer 5 rokov (od decembra 2009, keď bola podaná žaloba vo veci, do apríla 2013, keď okresný súd prvýkrát meritórne rozhodol, a od mája 2019, keď bol spis vrátený okresnému súdu na opätovné prejednanie veci, do novembra 2020, keď sa vo veci uskutočnilo pojednávanie), ktoré s prihliadnutím na judikatúru ESLP v obdobných veciach nemožno považovať za akceptovateľné.

34. Na podklade uvedeného ústavný súd konštatuje, že vyslovenie porušenia práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru v časti prejednávania záležitosti v primeranej lehote postupom okresného súdu v napadnutom konaní *prima facie* odôvodňuje celková neakceptovateľná dĺžka konania na súde prvej inštancie (v trvaní 5 rokov), ako aj identifikované dlhšie obdobie absolútnej nečinnosti okresného súdu presahujúce obdobie jedného roka.

Postup krajského súdu v napadnutom konaní

35. Z preskúmania obsahu súdneho spisu vyplynuli pre ústavný súd zistenia, ktoré svedčia o neefektívnom postupe krajského súdu, ktorý sa negatívnym spôsobom podpísal na plynulosti postupu posudzovaného konania. V postupe krajského súdu ústavný súd identifikoval neefektívnosť súvisiacu so zrušením rozsudku krajského súdu z 13. mája 2015 uznesením najvyššieho súdu z 31. júla 2017. V zrušujúcom uznesení najvyšší súd totiž v zásade zdôraznil imperfektnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, v ktorom krajský súd pripustil dovolanie v súlade s § 238 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu), no samotná právna otázka tak, ako ju identifikoval krajský súd, pre riešenie samotného prípadu podľa názoru najvyššieho súdu nemala význam. Okrem toho odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia žiadnym spôsobom nevysvetlil,

v čom vidí zásadný právny význam vyriešenia ním nastolenej otázky dovolacím súdom, pričom ani sám túto právnu otázku nevyriešil. Navyše, najvyšší súd zdôraznil aj to, že krajský súd v odôvodnení rozsudku z 13. mája 2015 síce nastolil otázky, tie však sám neposúdil a v odôvodnení rozhodnutia nevysvetlil, takže pripustenie dovolacej otázky tu ide na úkor presvedčivosti odôvodnenia celého rozhodnutia odvolacieho súdu a vyvoláva pochybnosti o jeho komplexnosti. Najvyšší súd preto zdôraznil, že pripustenie dovolania možno považovať za náznak toho, že odvolací súd si nie je istý správnosťou svojho právneho posúdenia veci a v rozpore s prieskumnou povahou dovolacieho konania očakáva, že príslušné právne závery vysloví dovolací súd (body 15 a 16 uznesenia najvyššieho súdu z 31. júla 2017).

36. Neefektívnym postupom krajského súdu došlo v konečnom dôsledku k predĺženiu napadnutého konania vo veci žaloby, a to vzhľadom na potrebu opätovného prejednanie odvolania krajským súdom po vrátení veci najvyšším súdom.

37. Ústavný súd na tomto mieste poznamenáva, že nemôže akceptovať obhajobu krajského súdu prezentovanú v predloženej stanovisku (bod 12 tohto nálezu), ktoré poukazuje na neprimeranú zaťaženosť krajského súdu. Ústavný súd v tomto kontexte odkazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej v súlade s medzinárodným štandardom uplatňovania dohovoru platí, že personálne problémy justičného systému nezbavujú štát zodpovednosti za zbytočné prieťahy v súdnom konaní (III. ÚS 17/02). Námietkam personálnych komplikácií, v danom konkrétnom prípade námietke neprimeranej zaťaženosti krajského súdu a práceneschopnosti zákonného sudcu, ústavný súd síce z istého pohľadu rozumie, ale tieto napriek tomu nemajú povahu okolností, ktoré by vylučovali alebo znižovali zodpovednosť súdu za rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil (m. m. III. ÚS 282/2018).

38. Ústavný súd preto konštatuje, že faktorom, ktorý mal negatívny dopad na súvislý priebeh posudzovaného konania, bol neefektívny postup krajského súdu súvisiaci s vydaním rozsudku z 13. mája 2015, ktorý v konečnom dôsledku spôsobil zrušenie meritórneho rozsudku a vrátenie veci na opätovné prejednanie, teda aj predĺženie napadnutého konania.

39. Na podklade uvedeného ústavný súd konštatuje, že vyslovenie porušenia práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru v časti prejednávania záležitosti v primeranej lehote postupom krajského súdu v napadnutom konaní *prima facie* odôvodňuje neefektívny postup krajského súdu, ktorým v konečnom dôsledku došlo k predĺženiu napadnutého konania.

Postup najvyššieho súdu v napadnutom konaní

40. Podľa zistení ústavného súdu sa vec sťažovateľa z dôvodu podaného dovolania nachádzala na najvyššom súde v období od júla 2016 do júla 2017, keď najvyšší súd rozhodol kasačným rozhodnutím o zrušení rozsudku odvolacieho súdu z 13. mája 2015 a vrátení veci krajskému súdu. Celková doba rozhodovania najvyššieho súdu tak nepresiahla jeden rok, preto ju ústavný súd nehodnotí ako neakceptovateľnú, a teda takú, ktorou by malo dôjsť k porušeniu sťažovateľom označeného práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd návrhu sťažovateľa na vyslovenie porušenia práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní nevyhovel.

41. S prihliadnutím na argumentáciu obsiahnutú vo vyjadrení predsedu najvyššieho súdu však ústavný súd považoval za nevyhnutné poukázať na skutočnosť, že otázka právomoci ústavného súdu konať a rozhodnúť vo veci namietaného porušenia práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní bola procesno-právne vyriešená v uznesení ústavného súdu č. k. IV. ÚS 488/2020-14 z 13. októbra 2020, ktorým bola ústavná sťažnosť sťažovateľa prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu. V predmetnom uznesení ústavný súd poukázal na rozhodovaciu činnosť ESĽP, podľa ktorej je pri posúdení existencie zbytočných prietáhov nevyhnutné prihliadať na všetky štádia konania všeobecného súdu (pokiaľ sú ústavnou sťažnosťou napadnuté) a zobrať do úvahy celkovú dĺžku konania vo veci [Bako proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 60227/00, rozhodnutie ESĽP o prijateľnosti z 15. 3. 2005; SOFTEL spol. s r. o. proti Slovenskej republike (č. 2), sťažnosť č. 32836/06, rozsudok ESĽP zo 16. 12. 2008, § 21; k tomu pozri aj nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 287/2018 zo 14. novembra 2018].

42. Okrem už uvedenej nevyhnutnosti komplexného posudzovania vecí je potrebné zdôrazniť aj tú skutočnosť, že v súlade so svojou judikatúrou EŠLP neposudzuje pri rozhodovaní vo veci namietaného porušenia čl. 6 ods. 1 dohovoru postup vo veci po vydaní právoplatného meritórneho rozhodnutia za predpokladu, že vo veci neprebíha iné konanie (Yemanakova proti Rusku, sťažnosť č. 60408/00, § 41, rozsudok EŠLP z 2. 9. 2004). V konkrétnych okolnostiach veci po právoplatnom skončení konania pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom prebehlo dovolacie konanie, v rámci ktorého bolo dovolanie posudzované meritórne, pričom výsledkom tohto posúdenia bolo zrušenie meritórneho rozhodnutia odvolacieho súdu, a teda aj obnovenie stavu právnej neistoty vo veci podanej žaloby. Práve v dôsledku kasačného rozhodnutia dovolacieho súdu bola teda vec žaloby vrátená do štádia konania pred odvolacím súdom, pričom v čase podania ústavnej sťažnosti právna neistota sťažovateľa vo veci podanej žaloby nebola právoplatným meritórnym rozhodnutím odstránená. Zo všetkých uvedených dôvodov je preto argumentácia predsedu najvyššieho súdu v tomto kontexte nedôvodná.

43. Už len pre úplnosť ústavný súd zdôrazňuje, že argumentáciu predsedu najvyššieho súdu o tom, že sťažovateľ nevyužil podanie sťažnosti podľa § 62 a nasl. zákona o ústavnom súde (k tomu pozri argumenty obsiahnuté v bode 13 tohto nálezu), hodnotí z pohľadu existencie zbytočných prietáhov v napadnutom konaní ako irelevantnú. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje predovšetkým na relevantnú judikatúru EŠLP [rozsudky EŠLP vo veciach Ištván a Ištvánová proti Slovenskej republike z 12. 6. 2012, Komanický (č. 6) proti Slovenskej republike z 12. 6. 2012, Bednár proti Slovenskej republike z 8. 10. 2013, Klinovská proti Slovenskej republike z 8. 10. 2013, Csákó proti Slovenskej republike z 25. 6. 2013, Sika (č. 7) proti Slovenskej republike z 25. 6. 2013, Untermayer proti Slovenskej republike z 9. 7. 2013], z ktorej vyplýva záver, že sťažnosť predsedovi príslušného súdu podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch nemožno považovať za efektívny právny prostriedok nápravy porušenia práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru (pozri k tomu aj IV. ÚS 342/2020).

V.

Záver

K bodu 1 výrokovej časti nálezu

44. S prihliadnutím na celkovú extrémnu dobu napadnutého konania, keď od podania žaloby (2. decembra 2009) ubehlo viac ako 11 rokov, pričom vec nie je právoplatne skončená, berúc do úvahy ničím neodôvodnenú nečinnosť okresného súdu, ako aj neefektívnu činnosť krajského súdu, ústavný súd konštatuje, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní a postupom krajského súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto vyslovil porušenie práva sťažovateľa zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní a postupom krajského súdu v napadnutom konaní (bod 1 výroku tohto nálezu).

K bodu 2 výrokovej časti nálezu

45. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

46. V záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie vedené okresným súdom nebolo do času rozhodnutia ústavného súdu vo veci ústavnej sťažnosti právoplatne skončené (hoci z vlastného zistenia ústavného súdu vyplýva, že vo veci bol 20. novembra 2020 okresným súdom vyhlásený rozsudok, ktorý je v štádiu jeho písomného vyhotovenia sudcom), pričom vec žaloby sa v čase rozhodnutia ústavného súdu o ústavnej sťažnosti stále nachádzala na okresnom súde (ústavný súd už mnohokrát vyslovil porušenie práva sťažovateľa na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj v štádiu vyhotovenia a doručenia rozhodnutia, pozn.), prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať v predmetnej veci bez zbytočných

prieťahov.

K bodom 3, 4 a 6 výrokovej časti nálezu

47. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

48. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

49. Sťažovateľ sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 3 600 € zo strany okresného súdu, v sume 3 200 € zo strany krajského súdu z dôvodov uvedených v časti I tohto nálezu.

50. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

51. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä zjavne neprimeranú dĺžku napadnutého konania spôsobenú nečinnosťou okresného súdu a neefektívnym postupom krajského súdu, povahu a rozsah práv sťažovateľa, ktoré boli porušené, predmet konania, ako aj jeho význam pre sťažovateľa a berúc do úvahy skutočnosti uvádzané na ťarchu sťažovateľa, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade je spravodlivé

a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadost'učinenia v sume 1 500 € zo strany okresného súdu a v sume 500 € zo strany krajského súdu (body 3 a 4 výroku tohto nálezu).

52. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd ústavnej s'ťažnosti v časti požadovanej sumy primeraného finančného zadost'učinenia prevyšujúcej sumu 1 500 € vo vzťahu k okresnému súdu a v časti požadovanej sumy primeraného finančného zadost'učinenia prevyšujúcej sumu 500 € vo vzťahu ku krajskému súdu nevyhoviel tak, ako to je uvedené v bode 6 výroku tohto nálezu.

K bodu 5 výrokovej časti nálezu

53. Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania s'ťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom.

54. Podľa § 73 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania.

Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

55. S'ťažovateľ si uplatnil náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním, v celkovej sume 675,43 €.

56. Ústavný súd priznal s'ťažovateľovi náhradu trov konania v sume 675,43 € v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za 3 úkony právnej služby podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, podanie ústavnej s'ťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy a vyjadrenie doručené ústavnému súdu 18. novembra 2020). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2020 v sume 177 € (1/6 výpočtového základu podľa § 11

ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2020 v sume 10,62 € (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Celková suma náhrady trov konania po jej navýšení o daň z pridanej hodnoty predstavuje sumu 675,43 €.

57. Sťažovateľ si zvolil na zastupovanie v konaní o ústavnej sťažnosti advokátske kancelárie KRION Partners s. r. o. a JANÍČEK LEGAL s. r. o. Keďže zákon o ústavnom súde nerieši prípady zastupovania sťažovateľa viacerými právnymi zástupcami v konaní o ústavnej sťažnosti, ústavný súd vo veci určenia prijímateľa náhrady trov konania rozhodol v súlade s § 62 zákona o ústavnom súde na podklade subsidiárneho použitia ustanovení Civilného sporového poriadku (§ 263 ods. 2 CSP) a určil ako prijímateľa náhrady trov konania advokátsku kanceláriu KRION Partners s. r. o.

58. Ústavný súd teda rozhodol o prijímateľovi náhrady trov konania v súlade s § 263 ods. 2 CSP, podľa ktorého ak bola v konaní úspešná strana zastúpená viacerými advokátmi, súd určí za prijímateľa náhrady trov konania jedného z nich.

59. Vzhľadom na uvedené ústavný súd vo veci náhrady trov konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 5 výrokovej časti tohto nálezu.

60. Priznanú náhradu trov konania sú okresný súd a krajský súd povinné zaplatiť spoločne a nerozdielne na účet právnej zástupkyne sťažovateľa – advokátskej kancelárie KRION Partners s. r. o. (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 a 2 CSP).

K bodu 6 výrokovej časti tohto nálezu

61. Keďže postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní nedošlo k porušeniu práva sťažovateľa zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru (k tomu pozri bod 40 tohto nálezu), ústavný súd návrhu sťažovateľa na vyslovenie porušenia práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru v relevantnej časti nevyhovel, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 6 výrokovej časti tohto nálezu.

VI.

62. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. novembra 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu